

28. MARTS, 2019

ABC VADLĪNIJU IEVIEŠANAS PRAKTISKIE ASPEKTI

ATKLĀTĪBA

SADARBĪBA

ATBILDĪBA

SANDA LIEPIŅA

FINANŠU NOZARES
ASOCIĀCIJAS VADĪTĀJA

ATKLĀTĪBA

SADARBĪBA

ATBILDĪBA

DARBA KĀRTĪBA

13:00

Semināra
atklāšana

13:10

Finanšu
nozares
asociācijas
ABC vadlīniju
galvenie mērķi
un uzdevumi

13:30

KNAB
pieredze
korupcijas
apkaršanā

14:10

Kontroles
dienesta loma
un pieredze
korupcijas un
kukuļošanas
novēršanā
finanšu sektorā

15:10

Pretkorupcijas
pasākumu
ieviešanas
pieredze
finanšu
iestādēs

15:50

Semināra
noslēgums

ATTĪSTĪBA

TEHNOLOĢIJAS

ATBILSTĪBA

FINANŠU NOZARE UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE

Regulējošās
un risku
izvērtējuma prasības
uzņēmumiem un to
partneriem piegāžu
ķēdēs (NILLTFN,
korupcija,
sankcijas)

Caurskatāmība

Augstākie
atbilstības
standarti

**Universālās
bankas**

Sadarbība ar
citiem FinTech
uzņēmumiem

**Specializētie
finanšu
pakalpojumu
sniedzēji**

Atvērtība
jaunajām
tehnoloģijām

Attīstība

Veicināt turpmāku Latvijas finanšu sektora attīstību, fokusējoties uz plaša klāsta inovatīvu pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību pieejamību, un konkurētspēju vienotajā Eiropas Savienības tirgū

Tehnoloģijas

Pozicionēt Latviju kā ES līdervalsti atvērto finanšu pakalpojumu jomā ar inovatīviem digitālajiem pakalpojumiem

Atbilstība

Veicināt augstāko atbilstības standartu ieviešanu

ASOCIĀCIJAS SASNIEDZAMIE REZULTĀTI 2019. GADĀ

- Stabila kreditēšanas attīstība
- Inovatīvu finanšu pakalpojumu attīstība
- Digitālā transformācija
- Finanšu nozares darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšana un starptautiski atzītas sertifikācijas veicināšana
- Ēnu ekonomikas un korupcijas mazināšana – neiecietīgas attieksmes pret apzināti prettiesisku darbību stiprināšana
- Pievilcīgas uzņēmējdarbības vides pilnveide
- Atbildīga un uz sadarbību vērsta finanšu nozares tēla veidošana

DIENAS KĀRTĪBĀ: AUGSTĀKIE ATBILSTĪBA STANDARTI & TONE FROM THE TOP

- 30. augusta tikšanās ar Eiropas Parlamenta TAX 3 delegāciju, skaidrojot sektora paveikto AML/CFT jomā un kopējos stratēģiskos uzstādījumus
- 8. oktobris, 2018: Par Finanšu nozares asociācijas viedokli par nekavējoši realizējamiem pasākumiem valsts reputācijas un uzticamības stiprināšanai
- 1. februāris, 2019: Par sadarbības formātos neatliekami apspriežamiem jautājumiem
- 21. februāris, 2019: Aicinām veidot stingrāku un Eiropā vienotu naudas atmazgāšanas novēršanas regulējumu

The infographic is titled 'FINANŠU NOZARES IZAICINĀJUMI' (Financial Industry Challenges) and 'TUVĀKAJOS 2-3 GADOS SASNIEGT AUGSTĀKOS STANDARTUS NILLTFN' (Achieve higher standards in the next 2-3 years). It features three categories: 'Development' (represented by stacks of coins), 'Technology' (represented by a laptop and a person), and 'Compliance' (represented by a person at a desk). Below these, it lists 'REPUTĀCIJAS UN UZTICĪBAS STIPRINĀŠANA' (Reputation and Trust Strengthening). Three boxes are shown: 'Ārvalstu klientu tikai transakciju bizness' (Crossed out), 'Reģionālais finanšu centrs' (Crossed out), and 'Ēnu ekonomika 22%' (22% shadow economy). At the bottom, it says 'MONEYVAL PASĀKUMU PLĀNA IEVIEŠANA' (Implementation of the Moneyval Action Plan).

Development Technology Compliance

FINANŠU NOZARES IZAICINĀJUMI
TUVĀKAJOS 2-3 GADOS SASNIEGT AUGSTĀKOS STANDARTUS NILLTFN

REPUTĀCIJAS UN UZTICĪBAS STIPRINĀŠANA

Ārvalstu klientu tikai transakciju bizness

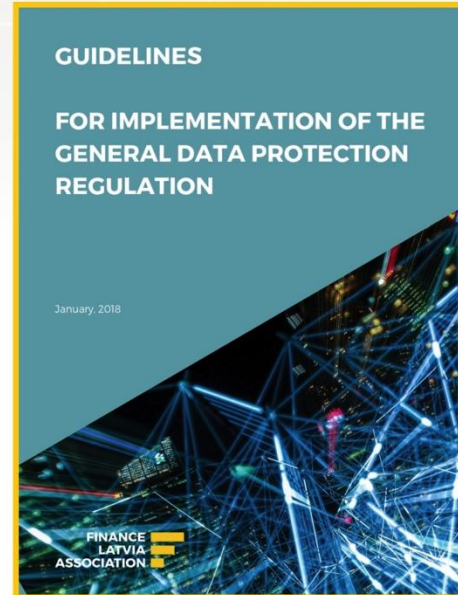
Reģionālais finanšu centrs

Ēnu ekonomika
22%

MONEYVAL PASĀKUMU PLĀNA IEVIEŠANA

VIENTOŠAS NOZARĒS IZPRĀTNES VEICINĀŠANA: PAŠREGULĀCIJA

- Atjaunotas AML/CFT vadlīnijas (ABC vadlīnijas, informācijas apmaiņas vadlīnijas)
- Asociācijas GDPR vadlīnijas
- Kredītiestāžu darbinieku izvērtēšanas vadlīnijas
- Vadlīnijas par biedru dalību maksātspējas procesā
- Vadlīnijas par Asociācijas dalību likumdošanas procesā

ATBILSTĪBA: KOMITEJU, APAKŠKOMITEJU LĪDZPRIEKŠSĒDĒTĀJI UN DARBA GRUPU VADĪTĀJI, 2018

FINANŠU
NOZARES
ASOCIĀCIJA

Darbības atbilstības un kontroles komiteja

Juris Bogdanovs
Līdzpriekšsēdētājs,
Swedbank Atbilstības
kontroles vadītājs, valdes loceklis

Uldis Upenieks
Līdzpriekšsēdētājs,
Bankas Citadele valdes
loceklis atbilstības jautājumos

Drošības apakškomiteja

Mārcis Jansons
Līdzpriekšsēdētājs,
Swedbank Finanšu noziedzumu
novēršanas un izmeklēšanas daļas vadītājs

Mārcis Pelcis
Līdzpriekšsēdētājs,
SEB bankas Drošības
pārvaldes vadītājs

Juridiskā komiteja

Agnese Garda
Līdzpriekšsēdētāja,
Swedbank Juridiskās
pārvaldes vadītāja

Juta Kaktiniece
Līdzpriekšsēdētāja,
SEB bankas Juridiskās
pārvaldes vadītāja

Lietvedības apakškomiteja

Ervins Kronbergs
Līdzpriekšsēdētājs,
Citadele banka Lietvedības
un kancelejas daļas vadītājs

GDPR

Veronika Sajadova
Darba grupas vadītāja,
Swedbank Personas datu
aizsardzības speciāliste

Andris Stengrēvics
Darba grupas vadītājs,
PNB Bankas datu
aizsardzības speciālists

Risku vadības komiteja

Rasmuss Pētersons
Līdzpriekšsēdētājs, Luminor
Bank restrukturizācijas un
piedzīnas pārvaldes vadītājs Baltijā

Valters Ābele
Līdzpriekšsēdētājs,
Bankas Citadele valdes
loceklis risku jautājumos

Komunikāciju komiteja

Agnese Strazda
Līdzpriekšsēdētāja,
SEB bankas Korporatīvās
komunikācijas pārvaldes vadītāja

Signe Lonerte
Līdzpriekšsēdētāja, Luminor
BankAS grupas Mārketinga un
komunikācijas vadītāja

Māris Plūme
Līdzpriekšsēdētājs,
Swedbank Komunikācijas
pārvaldes vadītājs

Kristians Pudāns
Līdzpriekšsēdētājs,
Attīstības finanšu institūcija Altum
Mārketinga un komunikācijas vadītājs

Iekšējā audita komiteja

Jūlija Bašarova
Līdzpriekšsēdētāja,
SEB bankas Iekšējā
audita vadītāja

Natalja Avdejeva
Līdzpriekšsēdētāja,
Rīgenis Bank Iekšējā
audita daļas vadītāja

ASOCIĀCIJAS APMĀCĪBAS UN PASĀKUMI 2018. GADĀ

- Publiskie pasākumi (4): 330 dalībnieki
- Publiskās apmācības (6): 690 dalībnieki
- Apmācības tikai biedriem (1): 25 dalībnieki
- *Baltic Compliance* AML programma: 197 dalībnieki
- *RBSACAMS* AML programma: 29 dalībnieki

**Kopā: 1 271 dalībnieki
21 CAMS par 5 pasākumiem**

ASOCIĀCIJAS APMĀCĪBAS PLĀNS 2019. GADA 1. PUSGADAM

	Tēma	Datums
Janvāris	Identification of Terrorist Financing Risks, and Better Understanding of Systemic Vulnerabilities	16.01.
Marts	ABC vadlīniju ieviešanas praktiskie aspekti	28.03.
Aprīlis	Suspicious Transactions Reporting: eksperti no Navigant	04.04.
Aprīlis	Public and Private Partnership in Sharing Information in AML Field	24.04.
Maijs	AML in Transactions with Financial Instruments	16.05.
Maijs	Open Source Intellingence (OSINT)	30.05.
Jūnijs	AML vadlīniju ieviešanas aktualitātes	20.06.
Jūlijs	Ārpakalpojumu vadlīnijas – EBA Guidelines on Outsourcing Arrangements	25.07.

PALDIES!

Atklātība

Sadarbība

Atbildība

EDGARS PASTARS
FINANŠU NOZARES ASOCIĀCIJAS
JURIDISKAIS PADOMNIEKS

ABC vadlīniju galvenie mērķi un uzdevumi

Edgars Pastars
Finanšu nozares asociācija
2019. gada 28. marts

2017. GADA OKTOBRĪ APSTIPRINĀTAS AML/CFT VADLĪNIJAS

2018. GADA OKTOBRĪ APSTIPRINĀTAS ABC VADLĪNIJAS
KĀ AML/CFT VADLĪNIJU PAPILDINĀJUMS

Vadlīniju mērķis un tvērums

- *Tone from the top*, ka finanšu sektors negūst augļus, nepiekopj un neveicina korupciju, atslēdz no finanšu sistēmas kleptokrātus
- Tieša un netieša iesaiste. Tiesas sprieduma neesamība nav kritērijs, vērtē riskus un pamatotas aizdomas. Šaubas, nevis pierādījumi
- Nerunāt par vispārīgo, bet sniegt redzējumu par konkrētām lietām

Pieeja

- Ievēro likumus pēc labākās apziņas
- Dara vairāk nekā likums prasītu
- Neuzņemas nesamērīgus riskus peļņas dēļ
- Nezināšana neatbrīvo no rīcības
- Sadarbība ar valsts iestādēm

FinCEN paziņojums par korupciju

FinCEN publiskotais dokumenta projekts, kas parādīja iespējamus riskus:

- ...has facilitated public **corruption** through the provision of shell company accounts for corrupt **CIS-based** politically exposed persons (**PEPs**) and other corrupt actors...
- to facilitate transactions for shell companies owned or controlled by illicit actors **engaged in** transnational organized criminal activity, **corruption**, and sanctions evasion....
- ... executives and management have **used bribery to influence Latvian officials** when challenging enforcement actions and perceived threats to their high-risk business....
- ... executives and **employees** are **complicit** in their clients' illicit financial activities....

Position of the EP TAX3 Committee

Money laundering can assume various forms, and can have its origin in various illicit activities, such as **corruption**, arms and human trafficking, drug dealing, tax evasion and fraud

Proceeds from criminal activity in the EU are estimated to amount to **EUR 110 billion** per year, and 70% of money laundering cases have a cross-border dimension

Vadlīniju sastāvdaļa

ABC vadlīnijas ir sastāvdaļa no kopējām Asociācijas AML/CFT/Sankciju vadlīnijām un lasāmas to gaismā, it īpaši ar:

- nulles toleranci pret finanšu noziegumiem
- «apzinātas neredzēšanas» aizliegšanu
- trauksmes celšanu, tostarp nepastarpināti Padomei
- sadarbības ierobežošanu ar augsta riska jurisdikcijām
- OFAC sankciju ievērošanu

ABC politika var būt veiksmīga tikai tad, ja:

- notiek pienācīga klientu izpēte
- starptautiskās sankcijas tiek ievērotas
- nenotiek nepārvaldāmu risku uzņemšanās
- nav klienti ar aizdomīgi sarežģītu īpašnieku struktūru vai naudas/preču plūsmu
- klientiem, kas strādā augsta riska jomās vai teritorijās, ir izveidota pienācīga risku un atbilstības funkcija, lai pazītu savus klientus
- ir laba korporatīvā pārvaldība
- ir apziņa, ka finanšu iestādes rīcību skata kontekstā ar visa sektora reputāciju

ABC vadlīniju
priekšdarbi

Risināmie riski – reakcija uz tiem

- PEPI no NVS
 - Īpašās piesardzības pieeja
- Finanšu iestāžu un politiķu sadarbība
 - Liegums ziedot, lobēšanas vadlīnijas
- Juridisko personu uzraudzība
 - Īpašās piesardzības pieeja
- Finanšu iestāžu darbinieku reputācija
 - Sodāmības prasības, dāvanu un biznesa izklaides noteikumi, akcionāru ierobežošana

*Transparency
International*
nostāja par
korupciju bankās

The corruption risks affecting banks can be categorized into two main areas: **customer-related risks**, for example, customers who seek to launder the proceeds of corruption through a bank, and **the direct risks** stemming from the interaction between banks and public officials, such as lobbying activity

Competition, secrecy, the complexity of transactions and incentive structures tied to financial performance are some characteristics of the financial sector which can increase the risk of a bank's exposure to corruption

Wolfsberg Anti-Bribery and Corruption (ABC)
Compliance Programme Guidance

Pārvaldība

- The FI's ABC program should be overseen by Senior Management, administered by an individual with sufficient authority, expertise and resources and endorsed by the board of directors or equivalent body
- It is important for FIs to review and test the control structure to determine whether controls are working in practice. The adequacy of the program should therefore be tested and verified by an independent function such as internal audit or a controls testing team that is separate from the program Lead.
- FIs should establish a process to receive, investigate, resolve and document reports of alleged misconduct, including bribery and corruption

- Politiskā neitralitāte kā princips. Latvijā un ārpus tās
 - Liegums augstākajai vadībai iesaistīties politiskajā darbībā, ziedot partijām ar nolūku ietekmēt politiskos lēmumus. Šo nolūku var viegli konstatēt pēc faktiskajām darbībām un interešu sadursmes
 - Asociācijas likumdošanas vadlīnijas, kas paredz sadarbību institucionālajā ietvarā (nevis diskutablās vietās un slepenos formātos), liedz izskatīt politiķu privātus jautājumus, paredz pilnīgu atklātību lobēšanas aktivitātēm
-

ABC vadlīnijas par politiku

Dāvanas un biznesa izklaides

- Ieteicamais (ne vienīgais) risinājums: *zero-gift-policy*
- Ja dāvanas pieņem, tad to nedara atbilstības funkcija; tie, kas var pieņemt, atskaitās, pastāv limiti, nav interešu konflikta. Aizliegtas pārmērīgas dāvanas un dāvanas skaidrā naudā
- Nav biznesa izklaides. Pamatā ir satura pasākums. Risks – klientu vai partneru apmaksāti saturiskie pasākumi. Dalība – reti un ar pamatojumu
- Finanšu iestādes nepasniedz nekādas dāvanas publisku personu vai to kapitālsabiedrību amatpersonām
- Sponsorēšana tikai pasākumiem, kuriem nav negatīvas ietekmes uz sektora reputāciju
- Jāpievērš uzmanība ārpakalpojuma sniedzējiem un pašu iepirkumiem dāvanu jautājumos

Dāvanas definīcija, ko var izmantot

Dāvana ir jebkurš mantisks vai citāda veida labums (tai skaitā pakalpojumi, tiesību piešķiršana, nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādas tiesības, kā arī citas darbības, kuru rezultātā rodas kāds labums), kura tiešs vai netiešs guvējs ir attiecīgā persona.

Dāvana nav (ja nav ieviesta *zero-gift-policy* vai katrs gadījums tiek dokumentēts):

- 1) ziedi;
- 2) suvenīri, grāmatas vai reprezentācijas priekšmeti, ja no vienas personas gada laikā saņemto suvenīru, grāmatu vai reprezentācijas priekšmetu kopējā vērtība naudas izteiksmē nepārsniedz vienas minimālās mēnešalgas apmēru;
- 3) apbalvojumi, balvas vai godalgas, kuru pasniegšana paredzēta ārējos normatīvajos aktos;
- 4) jebkuri labumi un garantijas, ko nodrošina darba devējs;
- 5) pakalpojumi un dažāda veida atlaides, ko piedāvā komercsabiedrības, individuālie komersanti, kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības un kas ir publiski pieejamas.

Īpašā piesardzība

Zini savu klientu.
Labklājības
izcelsme. PEPi kā
īpašs risks.
Neaprobežošanās
tikai ar politiski
nozīmīgas personas
definīciju, piemēro
plašāk

Korupcija var
pastāvēt arī
privātajā sektorā.
Korupcija var
pastāvēt jebkurā
nozarē, arī tādā, kas
ir zema riska

PEPi vai komersanti
no valstīm ar augstu
korupcijas risku ir
grūti pārvaldāms
rīks. Nav būtiski,
vai deklarēta
dzīvesvieta ES

Finanšu iestādes
ierobežo finanšu
pakalpojumus
vismazāko šaubu
gadījumā par
korupciju vai
personas labklājības
izcelsmi, vai klienta
darījumu
caurskatāmību

**Advisory on Human Rights Abuses Enabled by
Corrupt Senior Foreign Political Figures and
their Financial Facilitators**

- using third parties when it is not normal business practice
- using third parties to shield the identity of a PEP
- using family members or close associates as legal owners
- using corporate vehicles such as limited liability companies (LLCs) to hide ownership, involved industries or countries;
- receiving information from PEPs that is inconsistent with publicly available information
- transactions involving government contracts that (i) are awarded to companies in a seemingly unrelated line of business, or (ii) originate from or are going to shell companies that appear to lack a general business purpose
- documents supporting transactions regarding government contracts that include (i) charges that are higher than market rates, (ii) overly simplistic information or (iii) insufficient detail
- payments connected to government contracts that come from third parties that are not official government entities
- transactions involving property or assets expropriated or otherwise taken over by corrupt regimes, including senior foreign officials or their cronies
- moving funds repeatedly to and from countries with which the PEP does not have ties;
- requesting to use services of a financial institution or a designated non-financial business or profession (“DNFBP”) not normally associated with foreign or high-value clients
- holding substantial authority over or access to state assets and funds, policies and operations

PALDIES!

INTA NOLLE

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN
APKAROŠANAS BIROJA PIRMĀS
PĀRVALDES CETURTĀS NODAĻAS
PRIEKŠNIECES P.I.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

KNAB pieredze korupcijas apkarošanā

Inta Nolle

28.03.2019.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kas ir korupcija?

Korupcija – publiskās varas izmantošana privāta labuma gūšanai.

(Pasaules Banka)

KORUPCIJA ir kukuļošana un jebkura cita to personu, kam uzticēta atbildība valsts vai privātajā sektorā un kas pārkāpj savus pienākumus, rīcība, kas ir vērsta uz nepelnītu priekšrocību iegūšanu sev vai citiem.

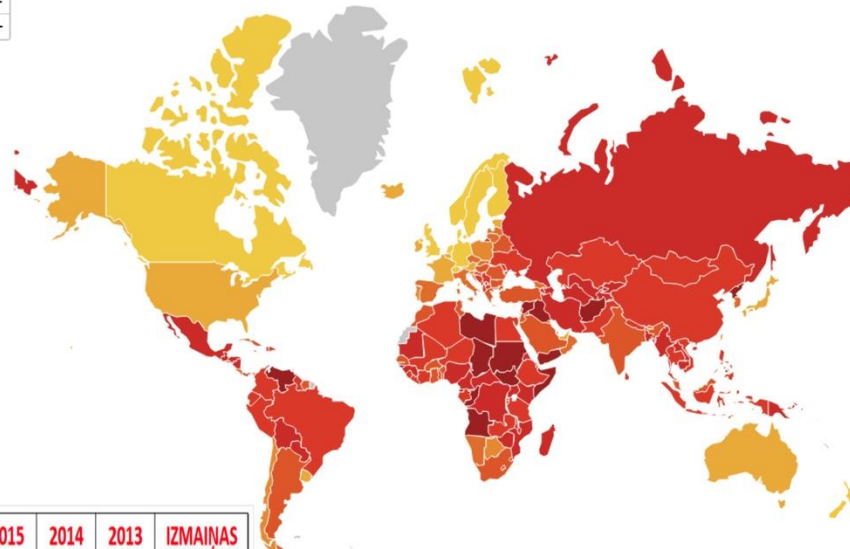

KUKUĻDOŠANA ir materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu nodošana vai piedāvāšana personiski vai ar starpnieku personai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu vai neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja interesēs.

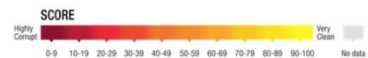

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas uztveres indekss 2018

VIETA	VALSTS	2018	2017	2016	2015	2014	2013	IZMAIŅAS
18.	IGAUNIJA	73	71	70	70	69	68	5
38.	LIETUVA	59	59	59	59	58	57	2
41.	LATVIJA	58	58	57	56	55	53	5

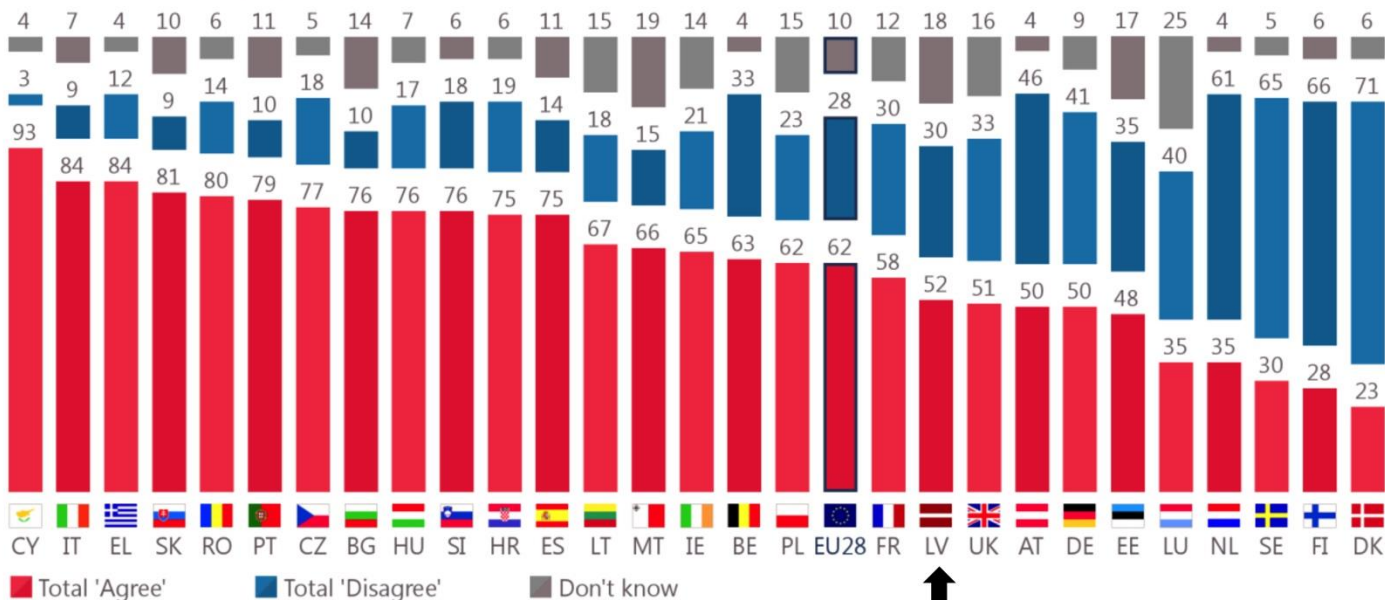

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Vai Jūs piekrītat, ka korupcija ir biznesa kultūras sastāvdaļa?

QB15.3 Please tell me whether you agree or disagree with each of the following?

Corruption is part of the business culture in (OUR COUNTRY) (%)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Riskiem visvairāk pakļautie sektori

- Būvniecība un infrastruktūras projekti
- Dabas resursu atradnes, to apguve
- Enerģētika
- Transporta sektors
- Militārās tehnoloģijas
- IT un telekomunikācijas
- Farmācija

Pašreiz OECD valstīs notiek pārrobežu kukuļošanas izmeklēšana
~500 krimināllietu ietvaros.

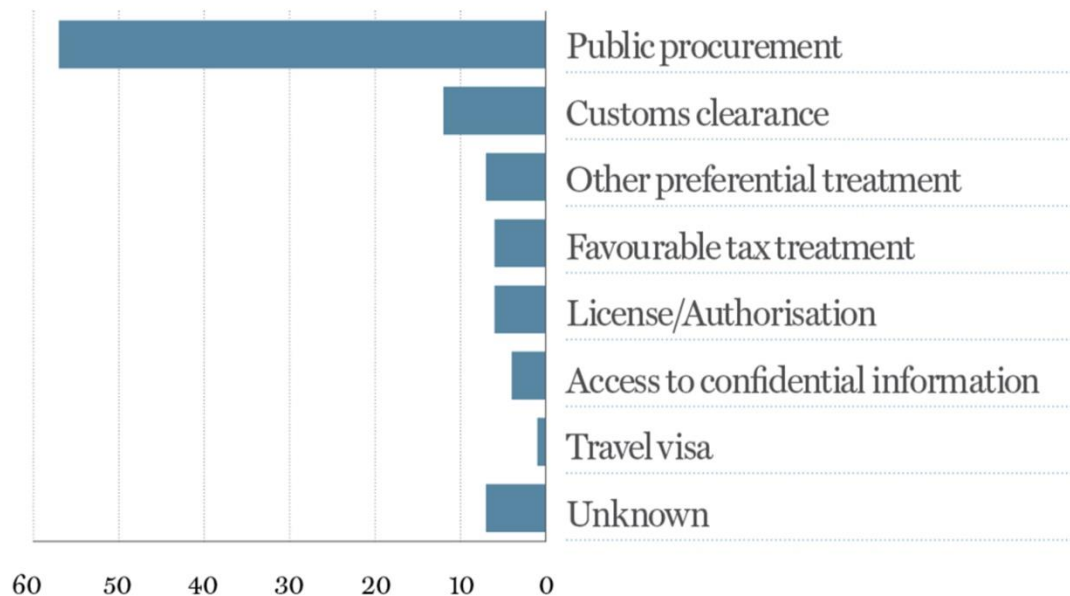
OECD

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kukuļošanas mērķis

Fig 5 • Purpose of bribes • Percentage

SOURCE: OECD. Notes: Analysis of foreign bribery cases from 1999 to 2014.

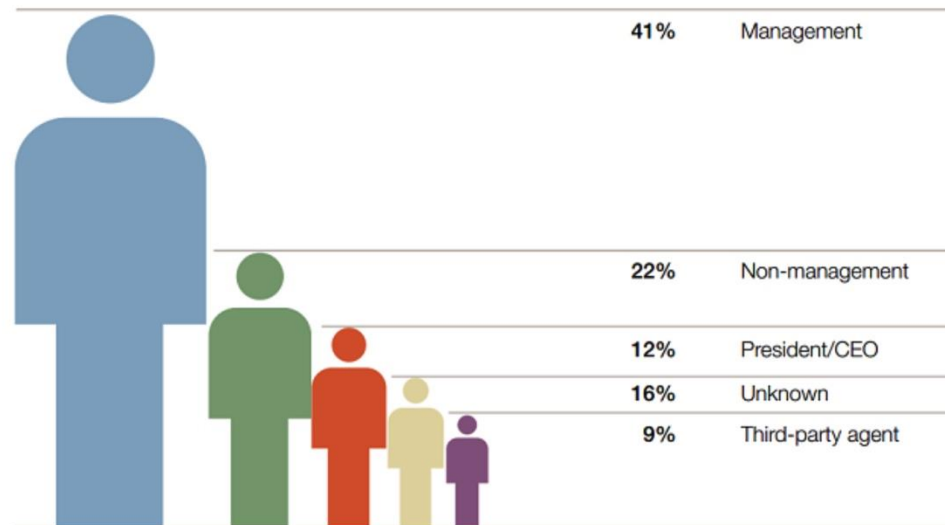
OECD

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kas visbiežāk ir kukuļdevējs

Figure 10. Senior management was involved in over 50% of cases

Source: OECD analysis of foreign bribery cases concluded between 15/02/1999 and 01/06/2014

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

OECD Konvencija par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos

- Fizisko un juridisko personu atbildība par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu
- Starptautiskās sadarbības uzlabošana ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanā
- No valsts ekonomiskajām interesēm neatkarīga kukuļošanas apkarošana

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

BRIBERY IN FIGURES

THE RESULTS

BROADER AND IMPROVED LAWS

BRIBERY IS NOW A CRIME
IN ALL

44

PARTIES TO THE CONVENTION

44

COUNTRIES HAVE STRENGTHENED
OR CREATED

CORPORATE LIABILITY LAWS
in compliance with commitments
made under the

Anti-Bribery Convention.
These laws allow them to hold
companies, not just individuals,
liable for foreign bribery.

0

COUNTRIES EXPLICITLY PERMIT
TAX DEDUCTIBILITY OF BRIBES

AT LEAST

29

COUNTRIES ELIMINATED
TAX DEDUCTIBILITY OF BRIBES
in order to comply with their

obligations under the Convention.

18

COUNTRIES HAVE INTRODUCED
OR STRENGTHENED
WHISTLEBLOWER PROTECTION

in response to peer evaluation reports
and recommendations.

ENFORCEMENT

560

INDIVIDUALS AND

184

ENTITIES HAVE BEEN SANCTIONED
under criminal proceedings
for foreign bribery in

23

PARTIES

between the time the Convention
entered into force in 1999
and the end of 2015.

AT LEAST

102

INDIVIDUALS AND

247

ENTITIES IN

11

COUNTRIES HAVE BEEN SANCTIONED
for other offences related to
foreign bribery, such as
money-laundering or accounting.

500

INVESTIGATIONS ARE ONGOING IN

30

COUNTRIES

146

INDIVIDUALS AND

9

ENTITIES ARE SUBJECT TO
ONGOING PROSECUTIONS IN

11

COUNTRIES

for offences under the Convention.

21

COUNTRIES HAVE YET
TO CONCLUDE A FOREIGN BRIBERY
ENFORCEMENT ACTION

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Augsta riska valstis – kur meklēt informāciju?

COUNTRY PROFILES

Country reports provide assessments of corruption risks in key sectors and evaluate anti-corruption legislation enforcement in more than 100 countries in the world.

[BROWSE PROFILES](#)

GUIDES

Compliance guides provide you with easy step by step manuals on how to implement adequate procedures to manage corruption risks when doing business around the world.

[READ GUIDE](#)

TRAINING

Training is essential to an effective compliance program. The Portal can help you on your way with free e-learning courses. Need more? The Portal also provides on-site training. Select a course or contact us.

[SEE COURSES](#)

LEGISLATION

Anti-corruption conventions and legislation have global reach and introduce compliance demands on companies to prevent corruption. Here you'll find summaries of international conventions and important national laws.

[READ LEGISLATION](#)

DUE DILIGENCE

Take control over your due diligence workflow with module tools and procedures designed to help you assess and mitigate the risks engendered by your third party relationships.

[SEE DUE DILIGENCE](#)

VOCABULARY

To master the language of corruption, our Corruption Dictionary provides you with a glossary of concepts and the many forms corruption may take.

[DISCOVER TERMS](#)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Klientu padziļinātā izpēte

FKTK Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm pieprasa bankām Nr.3, veicot klienta risku izvērtējumu, pievērst īpašu uzmanību:

- Faktoram, kas saistīts ar klienta vai klienta patiesā labuma guvēja darbības sektoru, kurā pastāv augsts korupcijas risks (p. 25.3);
- Faktoram, kas saistīts ar klienta, klienta patiesā labuma guvēja vai galvenā sadarbības partnera valsti, ko raksturo augsts korupcijas risks (piemēram, izmantojot *Transparency International* piešķirto valsts korupcijas riska novērtējumu); (p. 31.8)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Atšķirība starp dāvanu un kukuli

Dāvana

➤ vienpusēja darbība

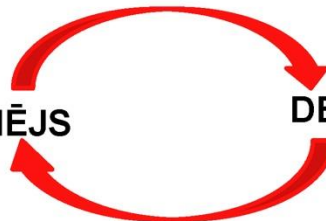
DĀVINĀTĀJS DĀVANAS SAŅĒMĒJS

- aiz devības piešķir otram bez atlīdzības, neko negaidot pretī
- netiek lūgts, prasīts – dāvanas saņēmējs nav izrādījis vēlmi to iegūt

**Neatļautas dāvanas pieņemšana
– administratīvā atbildība**

Kukulis

➤ divpusēja darbība

ŅĒMĒJS DEVĒJS

- panākt, lai saņēmējs izdarītu kādu **darbību** labuma devēja vai jebkuras citas personas interesēs
- Dod/ņem **par** kaut kā (ne) izdarīšanu

**Kukuļa pieņemšana/došana –
kriminālatbildība**

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kas var liecināt par kukuļdošanu (1)

Starptautiskajā uzņēmējdarbībā lielākie kukuļdošanas riski ir saistīti ar uzņēmuma dalību ārvalstu **iepirkumos**, uzņēmumam nepieciešamo **atļauju** iegūšanu darbībai ārvalstīs, kā arī dažādu **strīdu** atrisināšanu.

- Nepamatota labvēlība pret konkrētu uzņēmumu;
- Ciešas attiecības starp valsts amatpersonu un uzņēmuma pārstāvi;
- Neoficiāla, slepena saziņa starp amatpersonu un uzņēmuma pārstāvi;
- Konfidenciālas un publiski nepieejamas informācijas iegūšana;
- Uzņēmuma darbinieku iesaiste iepirkuma dokumentu sagatavošanā;
- Tīša iepirkuma pretendentu loka un konkurences samazināšana;
- Uzņēmumam nav pieredzes darbības jomā, par ko uzvarēts iepirkumā;
- Iepirkumā uzvarējušais uzņēmums veic vienīgi starpnieka funkciju;

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kas var liecināt par kukuļdošanu (2)

- Sadārdzināti, nelietderīgi un nekonkrēti darījuma dokumenti;
- Darījumi ar fiktīviem, reāli nestrādājošiem uzņēmumiem;
- Nepamatoti, aizdomīgi naudas pārvedumi ārzonu uzņēmumiem;
- Naudas pārvedumi, kuru saņēmējs ir saistīts ar valsts amatpersonu (tās ģimenes loceklis, tās kontrolē esoša juridiskā persona);
- Konsultāciju līgumi par nedefinētām, neizmērāmām darbībām;
- Aizdevumu līgumi, kur aizņēmējs neatmaksā ņemtus aizdevumus;
- Darījumi, kas nav saistīti ar uzņēmuma saimniecisko darbību;
- Dāvanas un pakalpojumu apmaksā trešo personu interesēs;
- Nepamatotas iemaksas privātās organizācijās (biedrībās, fondos), kas ir saistītas ar valsts amatpersonas darbību vai interesēm;
- Informācija masu medijos

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Faktori, kam jāpievērš uzmanība (1)

- Uzņēmums aizdod naudu ārzonas uzņēmumam, kas netiek atmaksāts līgumā noteiktajā laikā un aizdevējs nav ieinteresēts naudas atgūšanā;
- Uzņēmums slēdz konsultāciju līgumu, uz kura pamata pārskaita naudas līdzekļus konsultantam, kurš ir saistīts ar uzņēmuma dalību kādā iepirkumā;
- Uzņēmums apmaksā dažādus pakalpojumus (transporta biļetes, viesnīcas, sporta un izklaides pasākumus u.tml.) trešo personu interesēs;

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Faktori, kam jāpievērš uzmanība (2)

- Uzņēmums slēdz līgumus nekustamo īpašumu jomā (iegāde, noma) par neatbilstošu samaksu;
- Uzņēmums veic neskaidrus un nepamatotus darījumus ar ārzonu uzņēmumiem par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, kas netiek pildīti;
- Uzņēmumam ir konfidenciāli līdzekļi (*slush funds*), kas tiek izmantoti neskaidriem darījumiem.
- *Ziedotāju* jautājums

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Piemēri no starptautiskās prakses

Siemens AG lieta – 1,4 miljardi ASV dolāru samaksāti kukuļos no 2001. līdz 2007.gadam

Lielākā daļa – 982 miljonu ASV dolāru – pārskaitīti, izmantojot starpniekus un pamatojoties uz fiktīviem konsultāciju līgumiem; pārējie naudas līdzekļi nodoti, izmantojot *slush funds*, vai skaidrā naudā

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Piemēri no starptautiskās prakses

Daimler AG lieta – 56 miljoni ASV dolāru samaksāti kukuļos no 1998. līdz 2008.gadam

Daimler AG meitasuzņēmums devis kukuļus arī Latvijas amatpersonām par līguma noslēgšanu par autobusu piegādi; kukuļi nodoti, izmantojot starpniekus un pamatojoties uz fiktīviem līgumiem

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Labās prakses vadlīnijas

- Augstākā vadība acīmredzami atbalsta un īsteno uzņēmuma iekšējās kontroles un ētikas programmas
- Skaidri formulēta un saprotama uzņēmuma politika
- Iekšējās kontroles un ētikas pasākumu īstenošana ir visu uzņēmuma dažādu līmeņu darbinieku pienākums
- Ētikas un pasākumu pārraudzības pasākumos jānodrošina ziņošanas iespējas
- Ētikas prasības atteicas uz visiem – arī uz struktūrvienībām, kas ir faktiskā uzņēmuma kontrolē
- Caurskatāma un godīga finanšu uzskaites sistēma un grāmatvedība
- Regulāras komunikācijas un dokumentētas apmācības nodrošināšanai visu uzņēmuma līmeņu darbiniekiem par uzņēmuma ētikas
- Atbilstošas disciplinārās procedūras, kas cita starpā attiecas arī uz gadījumiem
- Regulāra ētikas prasību pārskatīšana ar mērķi novērtēt un uzlabot to efektivitāti kukuļošanas identificēšanas un novēršanas jomā

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kā rīkoties, ja tiek piedāvāts kukulis?

- **Noraidiet** kukuļa piedāvājumu.
- Ja kukuļdevējs uzstājīgi turpina piedāvāt kukuli, mēģiniet faktu **fiksēt**, piemēram, izmantojot mobilo tālruni.
- **legaumējiet** kukuļdevēja personas datus.
- **Fiksējiet** piedāvāšanas mērķi, laiku, vietu un kukuļa priekšmetu.
- **Nekavējoties ziņojiet** KNAB un/vai iestādes vadītājam!

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kā rīkoties, ja kukulis ir nodots, kukuļdevējam klāt neesot?

- **Fiksējiet** faktu, izmantojot mobilo tālruni.
- Ja iespējams, **iegaumējiet** kukuļdevēja personas datus.
- **Fiksējiet** piedāvāšanas mērķi, laiku, vietu un kukuļa priekšmetu.
- **Nekavējoties ziņojiet** KNAB un/vai iestādes vadītājam!

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

www.knab.gov.lv

Tālrunis: 67356161

Fakss: 67331150

E-pasts: knab@knab.gov.lv

Adrese: Citadeles iela 1,
Rīga, LV-1010

8000 20 70

BEZMAKSAS UZTIĒBAS TĀLRUNIS

SANDIJS VECTĒVS

KONTROLES DIENESTA
VADĪTĀJA VIETNIEKS

ABC vadlīniju ieviešanas praktiskie aspekti

Rīga, Latvija
2019.gada 28.marts

#	COUNTRY	REGION	2018	2017	2016	2015
41	Georgia	Eastern Europe & Central Asia	58	56	57	52
41	Latvia	Western Europe & European Union	58	58	57	56
41	Saint Vincent and the Grenadines	Americas	58	58	60	N/A
41	Spain	Western Europe & European Union	58	57	58	58
45	Cabo Verde	Sub-Saharan Africa	57	55	59	55
45	Dominica	Americas	57	57	59	N/A
45	Korea, South	Asia Pacific	57	54	53	54
48	Costa Rica	Americas	56	59	58	55
48	Rwanda	Sub-Saharan Africa	56	55	54	54
50	Saint Lucia	Americas	55	55	60	N/A
51	Malta	Western Europe & European Union	54	56	55	60
52	Namibia	Sub-Saharan Africa	53	51	52	53
53	Grenada	Americas	52	52	56	N/A
53	Italy	Western Europe & European Union	52	50	47	44
53	Oman	Middle East & North Africa	52	44	45	45
56	Mauritius	Sub-Saharan Africa	51	50	54	53
57	Slovakia	Western Europe & European Union	50	50	51	51
58	Jordan	Middle East & North Africa	49	48	48	53
58	Saudi Arabia	Middle East & North Africa	49	49	46	52
60	Croatia	Western Europe & European Union	48	49	49	51

[Embed this table](#)

Previous 1 2 3 4 5 ... 9 Next

⁴ Izvērtējuma procesā tika iesaistītas šādas iestādes – FM, KD, TM, IeM, SM, GP, VP, DP, VID, FKTK, LB, IAUI, VRS, UR, TA, PTAC, PMLP, LZRA, LZAP, LZNP, LKA, LAA, KNAB, ARO, kā arī NILLTFNL subjekti

⁵ Attēls Nr.1.1.

7

Otrais Nacionālais NILLTF risku novērtēšanas ziņojums | 2018

Nozīmīgākie NILL draudi

1.3.4. NILL jomā visbūtiskākos draudus rada šādi NN:

- Korupcija un kukuļošana (amatnoziegumi);
- NN nodokļu jomā;
- krāpšana;
- kontrabanda.

1.3.5. Novērtējumā secināts, ka galvenos draudus rada NN, kas veikti lielos apmēros un/vai organizētā grupā. Tāpat secināts, ka proporcionāli lielāks apdraudējums rodas no ārvalsts izdarītajiem NN.

Nozīmīgākie TF draudi

Kopējā TF ievainojamība un arī draudu līmenis tika novērtēts kā zems, tādējādi vispārējais risks ir zems.

1.3.6. Nozīmīgākos TF draudus (ņemot vērā, ka apdraudējuma līmenis ir zems) rada:

- Latvijas iedzīvotāju iespējamā pievienošanās islāmistu teroristu grupējumiem;
- nevalstisko organizāciju un uzņēmējdarbības vides iespējama izmantošana terorisma finansēšanai un slēpta vai maskēta likumīgiem mērķiem paredzētu līdzekļu novirzīšana teroristiskām organizācijām vai to dalībniekiem;
- atsevišķu NILLTF novēršanas likuma subjektu, piemēram, nebanku kredītētāju un dažādu maksājumu pakalpojumu sniedzēju iespējamā izmantošana naudas līdzekļu iegūšanai un novirzīšanai teroristu organizācijām vai to dalībniekiem.

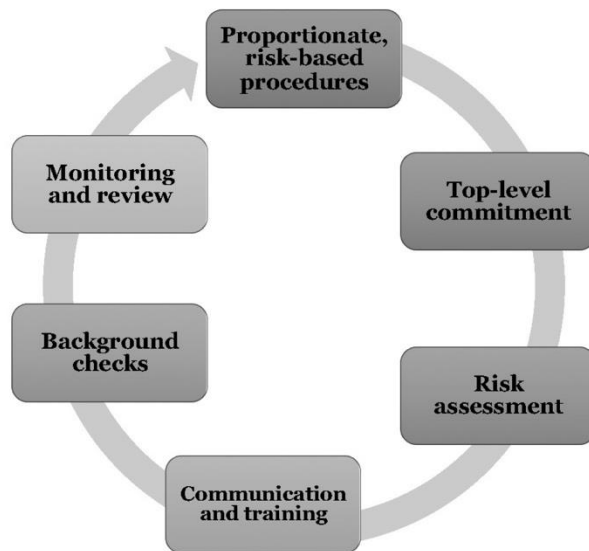
Pastāv riski, ka TF var notikt, kā pašfinansēšana vai līdzekļu iegūšana no ģimenes locekļiem vai no NVO (pēdējais variants ir teorētisks)

Nacionālā NILL ievainojamība

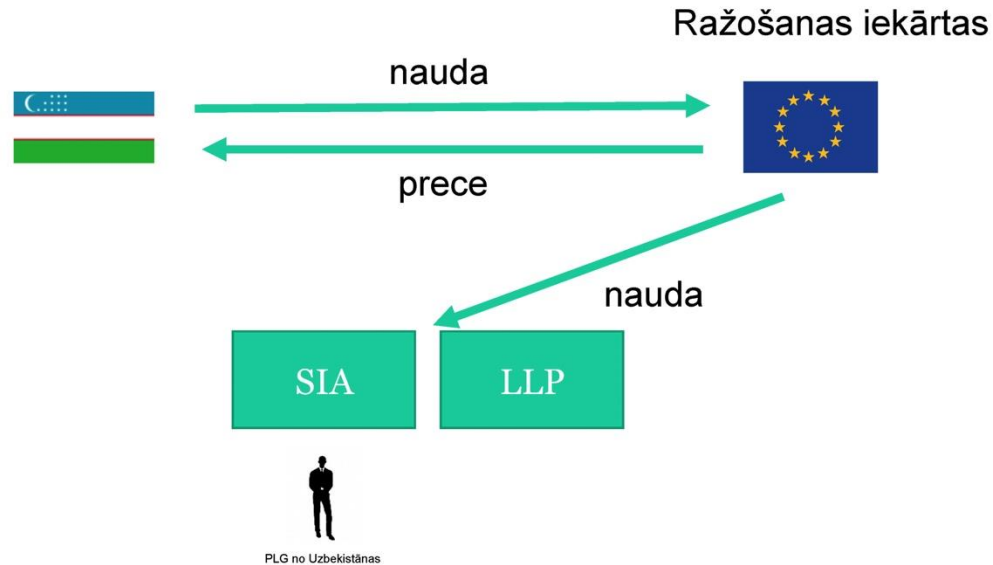
1.3.7. Faktori, kas rada nozīmīgāko nacionālo ievainojamību:

- valsts politika NILLTFN jomā tiek veidota sadrumstaloti, ne vienmēr nodrošinot pietiekamu koordināciju iesaistīto institūciju vidū, kas savukārt kavē savlaicīgu esošo un nākotnes draudu un ievainojamības NILLTFN jomā apzināšanos un savlaicīgas novēršanas iespējas;

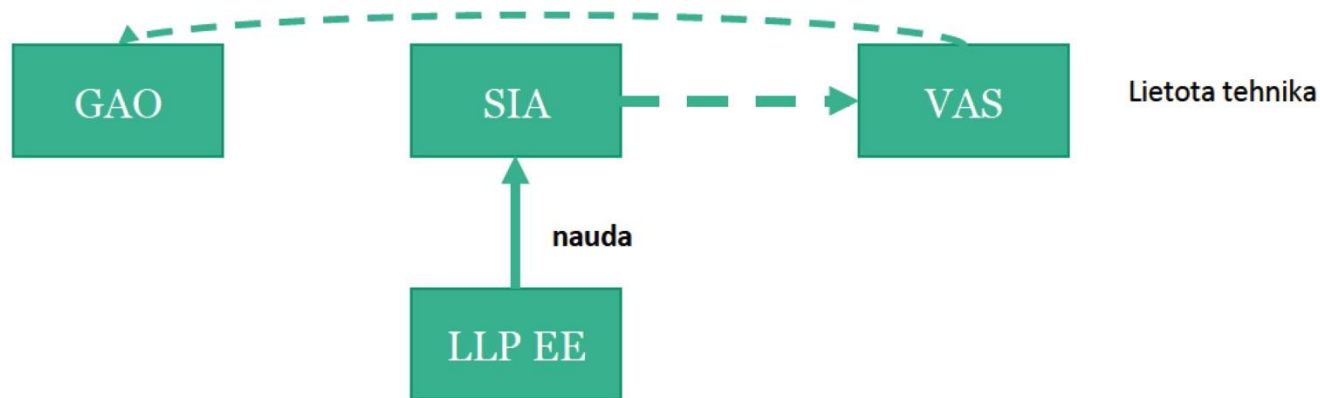
ABC iekšējās kontroles sistēma

Pārrobežu korupcija

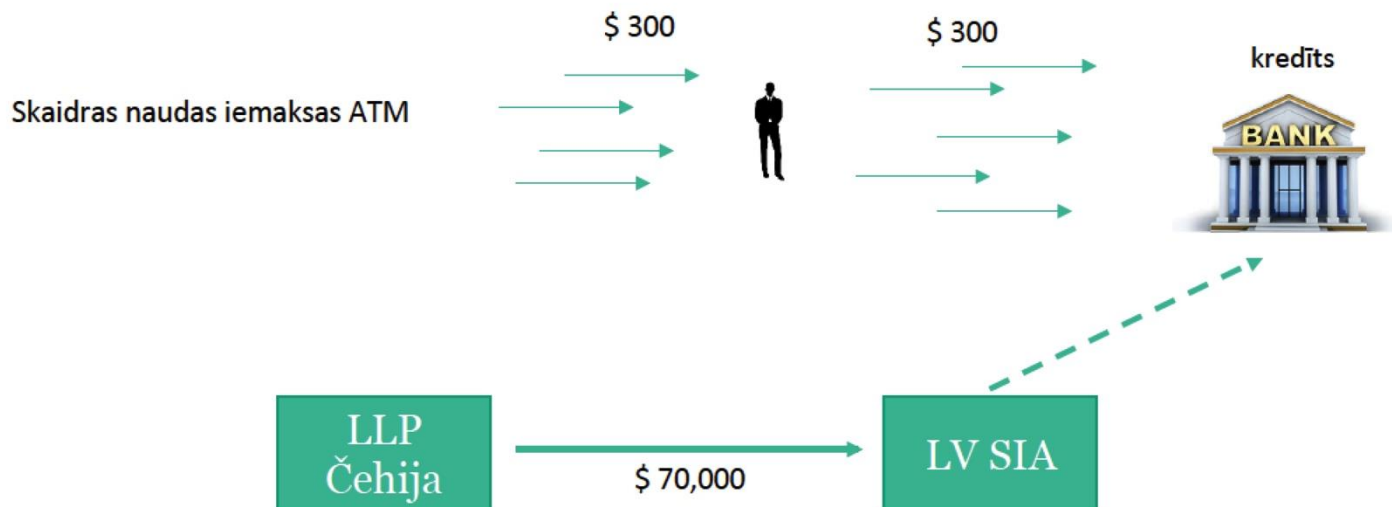

Valsts kapitālsabiedrības

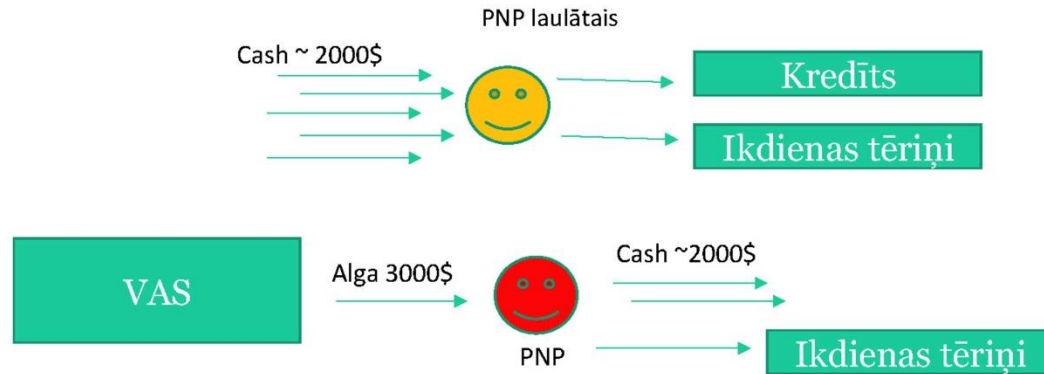
SIA LV un PLG nav saistīts ar jomu:
Uzņēmums strādā ar zaudējumiem
~Aproziņjums 20,000

Kredīti

~ Apgrozījums 300 -1000 eiro
Ir skaidras naudas iemaksas ATM

PNP un ģimenes locekļi

Paldies par uzmanību!

Sandijs Vectēvs

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas
novēršanas dienesta priekšnieka vietnieks

T.: +371 67044428

E.: sandijs.vectevs@kd.gov.lv

KAFIJAS PAUZE 14:50 – 15:10

ATTĪSTĪBA

TEHNOLOĢIJAS

ATBILSTĪBA

NATĀLIJA ZAICEVA

SWEDBANK VECĀKĀ ATBILSTĪBAS
KONTROLES SPECIĀLISTE

Pretkorupcijas pasākumu ieviešanas pieredze

Natālija Zaiceva
Swedbank Atbilstības kontrole
28.03.2019.

Definīcija

Korupcija ir jebkādu labumu jebkurā formā piedāvāšana, pieņemšana, apsolīšana vai nodošana tieši vai pastarpināti, lai ietekmētu Finanšu institūcijas vai to pārstāvoša darbinieka rīcību vai lēmumu (piemēram, komerciālā uzpirkšana, kukuļdošana), Finanšu institūcijai labvēlīga lēmuma pieņemšanu vai iepriekšminētās darbības, ko veic pats klients un šajās darbībās tieši vai pastarpināti izmanto finanšu sektora sniegtos pakalpojumus vai iespējas (piemēram, neatļauta labuma saņemšanai vai nodošanai). Korupcija šo Vadlīniju izpratnē ir arī nelikumīga politisko partiju finansēšana. (Finanšu nozares asociācijas vadlīnijas)

1990s*****

Role of banks in taking corrupt funds becomes increasingly apparent. Information surfaces that U.S. and European banks held billions of dollars stolen by notorious dictators such

2009*****

Global Witness publishes a report exposing how some of the world's largest banks had done business with some of the world's most corrupt regimes.³⁹

A World Bank study of over 200 cases of corruption between 1980 and 2010 finds that at least \$56.4 billion had been looted from the public purse of countries around the world. 140 banks handled the proceeds, including over a third of the world's 50 current biggest.⁴⁴

Normatīvie akti un prasības I

- Valdes un padomes pienākums ir informēt FKTK par visiem apstākļiem, tai skaitā par aizdomīgiem un krāpnieciskiem darījumiem, [..] vai kuri var būtiski apdraudēt kredītiestādes reputāciju (Kredītiestāžu likums, 8.pants)
- Nevainojama reputācija noteiktiem amatiem (Kredītiestāžu likums, 24.pants)
- Iestāde nosaka un dokumentē iestādes korporatīvās vērtības, t.sk. nosaka augstus profesionālās rīcības un ētikas standartus, [..] **Īpaši svarīgi, lai šie standarti vērstos pret korupciju**, [..] un jebkuru citu nelikumīgu, neētisku vai apšaubāmu rīcību.(FKTK noteikumi Nr.233 «Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi», 20.punkts)
- Iestāde nodrošina iestādes darbiniekiem iespēju ziņot par iekšējās kontroles sistēmas trūkumiem, [..] un ziņot par nelikumīgiem vai neētiskiem darījumiem. (FKTK noteikumi Nr.233, 23.punkts)

Normatīvie akti un prasības II

- Jānosaka principi un jāsniedz piemēri par pieņemamu un nepieņemamu uzvedību, kas jo īpaši saistīta ar nepatiesiem finanšu pārskatiem un nepareizu uzvedību, ekonomiskiem un finansiāliem noziedzīgiem nodarījumiem (tostarp krāpšanu, nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju un pretmonopolu praksi, finanšu sankcijām, **kukuļošanu un korupciju**, tirgus manipulācijām, nepareizu pārdošanu un citiem patērētāju aizsardzības tiesību aktu pārkāpumiem). (EBA Guidelines on Internal Governance, Pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību, EBA/GL/2017/11, 101.punkts)
- Iestādēm jāuzrauga šo standartu ievērošana un jānodrošina personāla informētība, piemēram, rīkojot apmācības. Iestādēm jādefinē struktūrvienība, kas atbild par uzvedības kodeksa vai cita līdzīga instrumenta ievērošanas uzraudzību un pārkāpumu izskatīšanu, un jāizstrādā kārtība, kā rīkoties neievērošanas gadījumos. (EBA/GL 11, 102.punkts)

Normatīvie akti un prasības III

- Krimināllikuma 196.pants. Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana (organizācijas atbildīgs vai pilnvarots darbinieks, tiesības pieņemt lēmumus vai rīkoties ar mantu, ļaunprātīgi izmantojot pilnvaras vai pārsniedzot).
- Krimināllikuma 198.pants. Neatļauta labumu pieņemšana (Par materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu, to piedāvājuma prettiesisku pieņemšanu, pats vai ar starpnieku, darbinieks vai persona, kas uz likuma vai tiesiska darījuma pamata pilnvarota vest citas personas lietas).
- Krimināllikuma 199.pants. Komerčiālā uzpirkšana (Par materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu piedāvāšanu vai nodošanu personiski vai ar starpnieku).

Finanšu asociācijas vadlīnijas – kopsavilkums I

- ✓ Pretkorupcijas politikas un procedūras apstiprina attiecīgās finanšu institūcijas padome (var kopā ar ētikas kodeksu).
- ✓ Identificē korupcijas riskus un ņem tos vērā iekšējo procedūru izstrādē, uzrauga šo risku iestāšanās iespējamību, apmāca darbiniekus.
- ✓ Ievēro politisko neitralitāti (tai skaitā par ziedojumiem)
- ✓ Izvērtē sponsorēšanās aktivitātes (reputācijas risks)
- ✓ Izstrādā trauksmes cēlēju (*whistleblowing*) politiku un procedūru, informē par to, nodrošina iespēju anonīmi ziņot attiecīgajai finanšu institūcijai vai Asociācijai.
- ✓ Izmeklē darbinieku koruptīvu rīcību un informē atbildīgas valsts institūcijas.
- ✓ Ievieš atbilstošas politikas par pieņemamu nebūtisku nefinansiālu labumu.

Finanšu asociācijas vadlīnijas – kopsavilkums II

- ✓ Ierobežo piedalīšanās klientu vai finanšu institūcijas sadarbības partneru mārketinga un mācību pasākumos, kuru dalības izdevumus sedz klients vai sadarbības partneris.
- ✓ Valsts un pašvaldību institūciju un publiskas personas kapitālsabiedrību amatpersonām un darbiniekiem nepasniedz nekādas dāvanas.
- ✓ Izvērtē un ņem vērā informāciju, kas liecina par klienta koruptīvu rīcību.
- ✓ PNP definīcijas paplašinājums.
- ✓ Šaubu gadījumā par korupciju vai personas labklājības izcelsmi neuzsāk un neuztur darījuma attiecības ar ārvalstu PNP.
- ✓ Izbeidz darījuma attiecības ar klientu un ziņo normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ja klienta veiktie darījumi liecina par iesaistīšanos koruptīvās darbībās.

Korupcijas risku identificēšana, novēršana, uzraudzība

✓ Identificēšana

Jomas (iepirkumi, pasākumi, dāvanas, kredītēšana, sadarbības partneri, utt.)

Lēmumu pieņemšanas process (vienpersoniski lēmumi, lielas summas)

Jauna produkta un procesa izstrādē

✓ Novēršana

Atbildīga persona (piem., Wolfsberg jautājumā par ABC ir jautājums par nozīmētu atbildīgu personu ar atbilstošu pieredzi un ekspertīzi, kas koordinē ABC programmu)

Politikas un procedūras

Darbinieku apmācības

Kontrole

Whistle blowing (trauksmes cēlēju sistēma)

✓ Uzraudzība

1.līnijas vai 2.līnijas aktivitātes (Atbilstības kontroles plāns)

Paredzēt, kas uzrauga kontroles veicējus

Atstākļi, kas norādā uz korupcijas riskiem

- ❑ Līdzīgās situācijās pieņem atšķirīgus lēmumus attiecībā uz dažādām personām;
- ❑ Neparasti īsi jautājuma izskatīšanas termiņi;
- ❑ Neparasti ilgi jautājuma izskatīšanas termiņi;
- ❑ Nereaģēšana uz ziņām par pārkāpumiem – neievērotām procedūrām, aizdomīgiem lēmumiem, iespējams, pat vēršanās pret tiem, kuri protestē;
- ❑ Bieža tādu procedūru izmantošana, ko likums paredzējis kā izņēmumu, nevis parasto kārtību; likuma vai iekšējo procedūru „apiešana”;
- ❑ Neparasti, iestādei līdzīgā situācijā neraksturīgi lēmumi bez stingra pamatojuma;
- ❑ Lielas atšķirības starp to, kas noticis realitātē, un to, kas parādās dokumentos;
- ❑ Ģimenes locekļi, draugi darbojas jomās, kas saistītas ar darbinieka darbības pienākumiem;
- ❑ Darbinieka dzīvesveids ir pārāk grezns, salīdzinot ar ienākumiem;
- ❑ Par spīti negatīviem citu kolēģu atzinumiem, steidzamības procedūrā tomēr tiek pieņemts kāds šaubīgs lēmums;
- ❑ Lēmums bez laba skaidrojuma un pamatota iemesla tiek pieņemts slēpti no citiem kolēģiem.

Neviens no šiem faktoriem pats par sevi nepierāda korupciju.

Nepieņemamās dāvanas (piemērs)

- nauda, vērtspapīri vai citi tamlīdzīgi labumi;
- naudas aizdevumi, kurus nav piešķīris profesionāls aizdevējs uz vispārējiem tirgus nosacījumiem vai kas izsniegti ar īpaši labvēlīgiem nosacījumiem;
- samazināta pirkšanas cena vai procenti, vai izdevīgāki atmaksas nosacījumi;
- pārmērīgas atlaides precēm un pakalpojumiem;
- testamentāri nosacījumi;
- nekustamā īpašuma, sauszemes, gaisa un ūdens transporta līdzekļu nodošana personīgai lietošanai;
- pilnībā vai daļēji apmaksāts ceļojums vai uzturēšanās viesnīcā;
- klientu vai piegādātāju neregistrētas preču vai pakalpojumu piegādes uzņēmuma darbiniekiem, piemēram, būvmateriālu piegāde vai transporta u.c. profesionāli pakalpojumi.
- ekskluzīvas maltītes;
- uzaicinājumi piedalīties kultūras vai sporta pasākumos;
- bezmaksas ieejas biļetes un personīgās atlaides;
- mācību ceļojumi, mācību vizītes, kursi u.tml. pasākumi, kurus apmaksā piegādātājs vai klients;
- dāvanas u.c. labumi, kas attiecīgajos apstākļos pēc sava rakstura, ekonomiskās vērtības u.c. aspektiem nav uzskatāmi par nelieliem (var noteikt dāvanu limitus).

Pasākumi

Dalībai pasākumos, kurus organizē banka vai uz kuriem darbinieks:

- ✓ Jābūt skaidram biznesa mērķim;
- ✓ Jāsniedz iespēju veidot jēgpilnas biznesa diskusijas / jābūt ar biznesa jautājumiem saistītiem elementiem;
- ✓ Jāatbilst vispārpieņemtajai biznesa praksei un piemērojamiem normatīvajiem aktiem un iekšējiem noteikumiem;
- ✓ Nedrīkst pazaudēt mērenību attiecīgajā kontekstā;
- ✓ Pasākumu raksturo saprātīgums un caurskatāmība.

Whistle blowing process (trauksmes cēlēju)

- ✓ Lai veicinātu patiesu un atklātu diskusiju par darba pienākumu un ētikas pārkāpumiem, piemēram, par korupciju vai interešu konfliktu, darbinieki ir aicināti ziņot (**celt trauksmi**) par neatbilstību un apšaubāmiem darījumiem.
- ✓ Darbinieki bieži vien ir pirmie, kuri pamana nepilnības. Trauksmes celšanas process ir ieviests, lai darbiniekiem būtu iespēja dalīties par savām aizdomām uzņēmuma ietvaros, nevis ignorēt tās vai pārrunāt tās ārpus organizācijas.
- ✓ Celt trauksmi var anonīmi (vēstule, sistēma). Trauksmes celšana neietekmē darba līguma nosacījums vai darba attiecības.
- ✓ Izmeklē atbilstības kontrole, drošības nodaļa vai iekšējais audits.
- ✓ Ja bankas iekšējais trauksmes cēlāju kanāls nenodrošina sagaidāmus rezultātus, darbinieki var arī izvēlēties celt trauksmi, izmantojot Finanšu nozares asociācijas ārējo trauksmes cēlāju kanālu whistle@lka.org.lv. Trauksmes cēlājam nav tiesību izpaust asociācijai neizpaužamas ziņas par klientu vai tā darījumiem.

Pirms katras darbības ieteicams sev pajautāt:

- Vai tas ir likumīgi?
- Vai tas ir ētiski?
- Vai tas ir attaisnojami?

IGORS PETROVS

BLUEORANGE BANK
VALDES LOCEKLIS

ABC vadlīniju ieviešana kredītiestādē

Praktiskie aspekti

Esošas situācijas analīze

- Korupcijas un kukuļdošanas/kukuļņemšanas risks var būt saistīts gan ar Bankas darbību, gan ar Bankas darbiniekiem, gan ar Bankas klientiem
- Iekšējās kontroles sistēmā Korupcijas risks nav izdalīts atsevišķi, tas tiek pārraudzīts NILLTF riska pārvaldīšanas un Korporatīvas ētikas standartu kodeksa ietvaros.
- Banku un Darbinieku nepieļaujamas rīcības tiek definētas Korporatīvas ētikas standartu kodeksā
- Bezmaksas piedalīšanas mārketinga un mācības pasākumos, kā arī finansiālo un nemateriālo labumu saņemšana stingri noteiktas finanšu instrumentu jomā

Izmaiņu nepieciešamība

Lai gan korupcijas riska pārvaldīšana jau ir iekļauta iekšējā kontroles sistēmā, ir nepieciešams izdalīt to atsevišķi:

- Nozīmīga daļa no ārvalstu klientiem, kas vēsturiski apkalpojās Latvijā ir no valstīm, kuriem piemīt augsts korupcijas risks
- *Moneyval* ziņojumā ir norādīts arī augsts korupcijas līmenis Latvijā
- Korupcijai ir raksturīgas pazīmes, kas atšķiras no klasiskās naudas atmazgāšanas:
 - PNP risks saistīts ar korupciju
 - Korupcijas risks atsevišķām nozarēm (valsts iepirkumi)
 - Korupcijai nav obligāti izmantota noziedzīgi iegūta nauda
 - Korupcijas gadījumi, kad tiek izmantota amatpersonu ietekme valsts un pašvaldību iestādēm vai to uzņēmumiem pieņemot lēmumus saistībā ar PNP radnieku vai citu tuvu personu uzņēmējdarbību, pakalpojumu saņemšanu
 - PNP Radnieku vai partijas biedru nodarbināšana valsts un pašvaldību iestādēs vai to uzņēmumos bez racionāla mērķa
 - PNP korupcijā iegūtos līdzekļus var izmantot arī vēlāk, kad PNP ir atkāpies no amata

Veiktās darbības

- Procedūras un politikas
- Apmācības
- Klientu darījumu uzraudzība
- Riska skorings

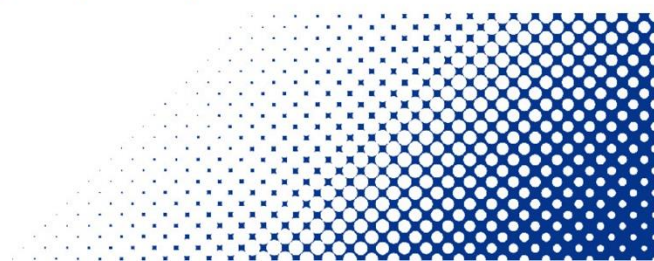
PNP rezidence

- ❑ PNP rezidences ietekme uz riska skoringu
- ❑ PNP rezidences noteikšana (pēc reģistrācijas valsts vai pēc PNP riska valsts)
- ❑ PNP statusa iegūšanas valsts var mainīties dzīves laikā, bet korupcijas risks nemazinās

Darbinieki

- “Zero tolerance” - plūsi un mīnusi
- “Zero tolerances” neizmantošanas pamatojums

Noslēguma jautājumi

- ❑ Bankas reputācija ir pirmā vietā!
 - ❑ Must Do :
 - ✓ ABC politikas ieviešana
 - ✓ Corporate Governance, Code of Ethics; Tone from the Top
 - ✓ Darbinieku informētības un sapratnes veidošana
 - ✓ Ziņošana par pārkāpumiem
 - ✓ Vienota pieeja gan pret sevi, gan pret partneriem un klientiem
-

SEMINĀRA NOSLĒGUMS

JĀNIS BRAZOVSKIS

FINANŠU NOZARES ASOCIĀCIJAS
VALDES LOCEKLIS, CAMS

PALDIĒS!

Atklātība

Sadarbība

Atbildība

